

Wstęp

Wydając jedenasty tom „Rocznika Muzeum Papiernictwa”, rozpoczynamy drugą dekadę funkcjonowania naszego periodyku. Po wydaniu dziesięciu tomów, w trakcie przygotowywania kolejnego, możemy stwierdzić, że pismo znalazło swe miejsce wśród czasopism wydawanych na ziemi kłodzkiej. Zgodnie z naszymi założeniami „Rocznik...” stał się skutecznym narzędziem popularyzowania historii papiernictwa i dziejów Dusznik-Zdroju, ale również doskonale promuje działania Muzeum Papiernictwa.

Bieżący rok okazał się przełomowym czasem w dziejach Muzeum Papiernictwa. Po kilku latach zdołaliśmy z sukcesem zakończyć projekt finansowany ze środków norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Otworzone zostały nowe ekspozycje muzealne i sala edukacyjna oraz niezwykle istotne dla każdego muzeum nowe magazyny zbiorów. Osiągnięcia te pozwolą w kolejnych latach skoncentrować się na realizacji naszej misji – na gromadzeniu i upowszechnianiu wiedzy o dawnym i współczesnym papiernictwie oraz na popularyzowaniu historii Dusznik-Zdroju. W ramach realizacji naszej misji zdołaliśmy przeprowadzić kolejne badania młyna papierniczego oraz postawiliśmy kolejne kroki na drodze do wpisania naszej papierni na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

W jedenastym tomie zamieszczamy cztery artykuły naukowe. Dwa z nich dotyczą historii dusznickiego młyna papierniczego, jeden – przemysłu papierniczego i jeden – powojennych dziejów Dusznik-Zdroju. Dwa pierwsze artykuły mogłyby zatem znaleźć miejsce zarówno w dziale „Dzieje papiernictwa”, jak i w dziale „Dzieje Dusznik-Zdroju”. Pierwszy tekst, poświęcony polichromiom zdobiącym dwa pomieszczenia młyna, został opracowany przez prof. Andrzeja Koziela i mgr. Adama Szeląga z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego. Artykuł ten zawiera kompleksową analizę stylistyczno-historyczną malowideł, wykonaną po raz pierwszy od odkrycia polichromii. Dzieło to znacząco wzbogaca naszą wiedzę na temat historii młyna papierniczego oraz pozwala nam poznać właścicieli młyna z drugiej połowy XVIII wieku. Artykuł Macieja Szymczyka, poświęcony informacjom o dusznickiej papierni w polskich przewodnikach turystycznych i informatorach krajoznawczych z lat 1945–1968, przedstawia ewolucję w zakresie stanu wiedzy o młynie papierniczym po drugiej wojnie światowej. Warto zauważyć, że początkowo obiekt postrzegano jako miejscową osobliwość, jednak status atrakcji turystycznej zdobył dopiero w wyniku działalności muzeum, które dla zwiedzających otwarto w 1968 roku. Jan Bałchan, kustosz w Muzeum Papiernictwa, w swoim artykule przedstawił dzieje fabryki w Pabianicach w czasach Saengerów. Dzięki badaniom prowadzonym przez autora ten ważny dla rozwoju polskiego przemysłu papierniczego obiekt skrywa coraz mniej tajemnic. Profesor Małgorzata Ruchniewicz, reprezentująca Instytut Historii Uniwersytetu Wrocławskiego, przedstawiła odmienne punkty widzenia

ludności niemieckiej i osadników polskich na ziemi kłodzkiej w pierwszych latach po drugiej wojnie światowej.

W części poświęconej materiałom i rozprawom, dzięki dr Mieczysławie Chmielewskiej z Archiwum Państwowego we Wrocławiu, po raz pierwszy w języku polskim została opublikowana kompletna treść wydanego 410 lat temu dokumentu cesarza Rudolfa II Habsburga, dotyczącego nadania herbu Gregorowi i Georgowi Kretschmerom.

Część czwarta została poświęcona dwóm ważnym dla Muzeum Papiernictwa osobom, które pożegnaliśmy w 2017 roku. Postać Andrzeja Brzomińskiego, wieloletniego dyrektora papierni w Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych, członka Rady Muzeum Papiernictwa, przybliżył Paweł Rędzikowski. Z kolei znany duszniczaniec, honorowy kustosz Muzeum Papiernictwa Ryszard Grzelakowski został upamiętniony przez Krzysztofa Jankowskiego.

Piąta część tomu tradycyjnie zawiera materiały podsumowujące wydarzenia z ubiegłego roku: kronikę Muzeum Papiernictwa opracowaną przez Dagmarę Kacperowską oraz informacje o wystawach czasowych zaprezentowanych w naszej galerii, opracowane przez Ewę Kłonowską. Całość uzupełnia materiał statystyczny oraz wykaz osób, które w 2016 roku były pracownikami Muzeum.

Serdecznie dziękuję autorom wszystkich opracowań i materiałów zamieszczonych w jedenastym tomie „Rocznika...”. Składam podziękowania członkom Komitetu naukowego (doc. Ondřejowi Felcmanowi, dr. Piotrowi Pregielowi i Rainerowi Sachsowi), członkom zespołu redakcyjnego (Dagmarze Kacperowskiej, Ewie Kłonowskiej i Anecie Wołczańskiej) oraz naszym recenzentom (prof. Bogusławowi Czechowiczowi, prof. Romualdowi M. Łuczyńskiemu, prof. Elżbiecie Kościk oraz dr. Bernardowi Linkowi).

Jedenasty tom „Rocznika Muzeum Papiernictwa” został dofinansowany przez Gminę Duszniki-Zdrój. Dziękując władzom miasta za wsparcie naszych działań naukowych, wyrażam nadzieję na dalsze zaangażowanie w realizację muzealnych projektów.

dr hab. Maciej Szymczyk
Dyrektor Muzeum Papiernictwa